

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 265

Polis vazife ve salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (1/458)

694 S.K.

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 2025/1663

15 . 5 . 1963

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 30 . 4 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Polis vazife ve salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü

Başbakan

GEREKÇE

Yürürlükte bulunan kanunlarımızdan yeni Anayasamıza aykırı hükümler taşıyanlarının tesbiti için, Adalet Bakanlığında toplanan Bakanlıklararası Komisyonunda; 2559 sayılı Polis vazife ve salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin (B) bendinin, Anayasanın 125 nci maddesine aykırı olduğu tesbit edilmiştir. Fîlvaki; bahis konusu 2 nci maddenin (B) bendi, Memurin Kanununun 40 nci maddesi ile genel olarak memurlara tanınmış olan bir hakkı, polis mensuplarına tanınmamaktadır. Halbuki yeni Anayasamız 125 nci maddesiyle kamu hizmetlerinde her hâangi bir sıfat ve suretle çalışan kimseler için «Kanunsuz emir» konusunda geniş ölçüde bir hak tanınmış bulunmaktadır. Bu sebeple polis mensuplarının da bu haktan yararlanmalarını ve Anayasaya aykırı hüküm ihtiva eden mezkûr kanun maddesinin değiştirilmesini sağlamak maksadiyle ilişikte sunulan kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Maddenin 1 nci fıkrasının (A) bendinde, polisin önleyici zabıta olarak görevleri belirtilmiştir. Genel olarak polis, kanunsuz hareketlerin, yapılması için gerekli tedbirler alacak ve suç işlenmesine mâni olacaktır. Bu görev, polisin en başta gelen asli görevidir.

Aynı fıkranın (B) bendinde ise, polisin adli zabıta olarak görevleri belirtilmiştir. İşlenmiş veya işlenmekte olan bir suçun failini yakalamak, suç delillerini tesbit etmek de polisin adli görevidir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda polisin adli görevlerinin neler olduğu ayrıca gösterilmiştir.

Maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen hususlar polisin görevlerini yapması için âmirlerinden alacağı emirlerle ilgili hareket tarzına daırdır. Bu fıkra, Anayasanın 125 nci maddesinin birinci fıkrasına paralel olarak tanzim edilmiştir. Bu suretle, polis mensupları da âmirlerinden aldıkları emirleri, kanun, tüzük ve yönetmeliğe aykırı bulurlarsa, böyle bir emri yapmayacaklar ve aykırılığı hemen âmirlerine yazı ile veya sözle bildireceklerdir. Ancak, emri veren âmir, bu emrini yazı ile teyidederse yani yenilirse bu halde emir yerine getirilecektir. Fakat bundan doğabilecek sorumluluk emri verene aıdolacaktır. Şayet emir konusu suç teşkil ediyorsa, bu halde emir yazılı dahi

olsa yerine getirilmeyecektir. Yani verilen emir yerine getirilmekle, görevlilerin işledikleri hareket tarzı, kanunlarımıza bir suç olarak tarif ve tavsif edilmiş ve karşılığında da bir ceza tâyin edilmiş ise bu takdirde o emir yerine getirilemez. Böyle bir emri yerine getiren sorumluluktan kurtulamaz.

Anayasamız 125 nci maddesinin son fıkrası ile, kamu hizmetlerinde bâzı hizmet alanlarının özelliklerini göz önünde bulundurarak, yazılı emir konusunda bâzı hâllere munhasır olmak üzere, kanunla istisnalar konabileceğini ön görmüş bulunmaktadır. Kanunla istisna konabilecek hizmet olanlarının birisi de kamu güvenlik ve düzenliğinin korunmasında görevli bulunan zabıta hizmetleridir. Anayasamız zabıta hizmetlerinde yazılı emir müessesesine kanunla istisna konabileceğini ön görmüş ise de, bunu başlıca iki unsurun varlığına bağlamış bulunmaktadır. Bu unsurlardan birincisi «acele hâl» dir. İkincisi de «kamu düzeni ve güvenliğinin korunması» dir. İki unsurdan birincisi zaman unsurudur. İkinci unsur ise olaya bağlı ve olayın mahiyeti ile ilgili bir unsurdur. Birinci unsuru teşkil eden «acele hâl» den anlaşılın mâna şudur : Zabıtaca yapılması gereken bir fiil veya alınması icabeden bir tedbirde gecikme olduğu takdirde bir kamu zararı husule gelecek veya mevcut bir tehlike veya zarar daha ağır bir hal alacak ise bu halde acelelik var demektir. Bu takdirde zabıtaca yapılması gereken fiilleri geciktirmeden yapmak veya alınacak tedbirleri derhal almak icabeder. Aksi halde görev tam olarak yapılmamış olacak, sonuç olarak zabıtanın varlığı bir mâna ifade etmeyecektir. Zabıtaca yapılacak görevin acele olarak ifasında zaruret bulunup bulunmadığını aneak olaya el koyan yetkili âmir takdir edecektir.

Her hangi bir olayda acelelik bulunup bulunmadığını önceden tâyin ve tesbit etmek mümkündür. Bunu takdir edebilecek olan olayı bizzat takibeden yetkili âmir olabilir.

İstisna için aranan ikinci unsur, «kamu düzeni ve kamu güvenliğinin korunması» anaıdır.

Maddenin 3 ncu fıkrası, yukarıda kısaca izahına çalıştığımız istisna için aranan esaslı iki unsuru ihtiva etmek üzere tanzim edilmiş bulunmaktadır. İki unsurdan birincisi olan «Acele Hâl» den ne anlaşıldığını yukarıda açıklanmış bulunuyoruz. İstisna için aranan «kamu düzeni ve kamu güvenliğinin korunması» na gelince : Kamu düzeni ve kamu güvenliği deyimlerinin şümul ve muhtevasını tam olarak tâyin ve tesbitteki güçlük aşikâr olmakla beraber, kamu düzeni ve güvenliğini bozmaya mâtuf fiil ve hareketler, bu konuda başlıca kaynak olan Türk Ceza Kanunundan ve diğer zabıta mevzuatından istifade edilerek 13 bent halinde tesbit edilmiştir.

Birinci bent : Can, ırz veya mal emniyetinin korunmasına mâtufur. Tek tek fertlerin bir araya gelmesinden meydana gelen millet topluluğunda, güvenlik ve düzenin varlığından behsedilebilmesi için, topluluğu teşkil eden fertlerin can, ırz veya mal emniyeti içinde bulunmaları şarttır. Can emniyetini, ırz ve mesken masuniyetini koruyamıyan bir devletin, genel güvenliği ve düzeni sağladığı iddia edilemez. Bu itibarla fertlerin can, ırz veya mallarına vukubulacak tecavüzler kamu güvenliğini bozucu mahiyette olduğundan bu tecavüzlerin defedilmesi ve suçlularının yakalanması zabıtanın kamu güvenliğinin korunmasına mâtuf başlıca görevleri arasındadır. Bu sebeple acele hâllerde bir kimsenin can, ırz veya malına tecavüz halinde, yetkili âmirin can, ırz veya mal emniyetini korumaya mâtuf emirlerinin yazılı olarak verilmesi istenilemez. Böyle bir halde sözle emir alan ilgili memur derhal emri yerine getirecektir.

İkinci bent : Türk Ceza Kanununun birinci babında devletin şahsiyetine karşı işlenen cürümler başlığı altında bahis konusu edilen cürümler, kamu düzeni ve kamu güvenliğinin ortadan kaldırılması daha açık bir ifade ile devletin hıziyeti varlığını tehlikeye sokulması ile ilgili olduğundan, acele hâllerde bu cürümlerin faillerinin yakalanması ve suç delillerinin tesbiti için yetkili âmir tarafından verilecek emirlerin yazılı olarak verilmesi istenilemeyecektir. Sözle emir alan ilgili memur derhal emrin icabını yerine getirecektir.

Üçüncü ve dördüncü bentler : Türk Ceza Kanununun üçüncü babında Devlet idaresi aleyhinde işlenen cürümler başlığı altında bahis konusu edilen cürümler; kamu düzenini bozmaya ve kamu güvenliğini sarsmaya mâtuf suçlar olduğundan, acele hâllerde bu gibi suçların faillerinin yakalanması taarruz veya mukavemetlerinin defedilmesi için, yetkili âmir tarafından verilecek emirlerin yazılı

olarak verilmesi istenilmeyecek, bu konuda sözle verilecek emirler derhal yerine getirilecektir.

Beşinci bent : Bu bent zabitanın suçları önleyici görevi ile ilgilidir. Zabıta, herhangi bir sebeple şahısları, bina veya tesisleri, meskûn veya gayrimeskûn sahaları muhafaza altına almış olabilir. Böyle bir halde muhafaza altına alınan canlı veya cansız varlıklara karşı münferit veya toplu tecavüzler vâkı olduğu ve bunların acele olarak önlenmesinde zaruret bulunduğu takdirde yetkili âmir tarafından bu tecavüzlerin defedilmesi için verilecek emirlerin yazılı olarak verilmesi istenilemeyecek ve sözle verilen emir derhal yerine getirilecektir.

Altıncı bent : İşlenen suçlar, ceza kanunlarımızda derecelerine göre kademelendirilmiştir. Kamu güvenlik ve düzenini ağır bir şekilde bozan veya ortadan kaldıran suçların cezaları da ağır olarak tayin ve tesbit edilmiştir. İşte bu bentte de kamu güvenliğini ve düzenini ağır bir şekilde bozan suç sınıklarının yakalanmasından sonra zabıta kuvvetlerinin elinden kaçtıkları esnada tekrar yakalanmaları için verilecek emirlerin yazılı olarak verilmesi istenilemeyeceği belirtilmekte ve böyle bir halde sözle verilen emirlerin derhal yerine getirileceği ifade edilmektedir. Böyle bir halde emrin yazılı olarak verilmesini beklemek sanığın yakalanmasını güçleştirecek ve belki de imkânsız bir hale sokacaktır. Bu itibarla sözle verilecek emir gereği derhal yapılmalıdır.

Yedinci bent : Zabitanın başlıca görevlerinden birisi, suçların işlenmesinden önce önünü almak, başka bir deyimle suça mâni olmaktır. Bir cemiyet içinde işlenen suçlara mâni olunamazsa, o cemiyette kamu düzeni veya güvenliğini varlığından söz edilemez. Zabıta her şeyden önce suça mâni olmakla görevlidir. Bu mümkün olmadığı takdirde de suç işlenmekte iken veya işlendikten sonra faillerinin geciktirilmeden yakalanması zaruridir. İşlenmekte olan bir suçun devamına imkân vermemek için, suçlunun yakalanması ve suça müteveccih hareketlerine mâni olunması lâzımdır. Ancak bu takdirde cemiyet içinde zabıta kendisine düşen görevi yapmış olur. İşlenen her suç derece derece kamu güvenlik ve düzenini bozar. Bu itibarla işlenmekte olan bir suça mâni olmak zarureti vardır. İşlenmekte olan suçta acelecilik unsuru esasen vardır. Onun için işlenmekte olan bir suçun önlenmesi için, yetkili âmirden yazılı emir istenilmesi halin icaplarına uygun değildir. Böyle bir halde sözle verilecek emirler derhal yerine getirilecektir.

Sekizinci bent : Suçluların cezalandırılabilirmeleri ancak, işlenen suçların delillerinin elde bulunmasına bağlıdır. Tehirinde mazarrat umulanan hallerde zabıta, suçluları yakalamak veya suç delillerini tesbit etmek için suç mahallinde veya suçla ilgili meskenlerde veya iş yerlerinde aramalar yapabilir. Suç delillerinin ortadan kaldırılmaması için bazan aramaların vakit geçirilmeden derhal yapılması zaruri olabilir. Böyle bir halde yazılı emir istenen zaman kaybını icabettireceğinden sözle verilecek emir icapları derhal yerine getirilmelidir.

Dokuzuncu Bent : Kamu güvenlik ve kamu düzenini bozan hareketlerin başında gelen suçlardan birisi de, kanunsuz toplantı veya kanunsuz yürüyüşlerdir. Bu toplantı veya yürüyüşlere ekseriya kalabalık insan gruplarının iştirak etmesi, hareketli ve heyecanlı bir hava içinde yapılması ve tahrike çok müsaidolması sebebiyle, bu gibi kanunsuz hareketlerin büyümesine meydan verilmeden ani tesir ve müdahale ile derhal dağıtılmaları gerekir. Bu sebeple olaya el koyan yetkili zabıta âmirlerinin kanunsuz toplantı veya yürüyüşlerin dağıtılması veya tesirsiz bir hale getirilmesine mâtuf ve hadise yerinde vereceği emirlerin yazılı olarak verilmesi mümkün olmayacağından böyle hallerde sözle verilecek emirlerin derhal yerine getirilmesi lâzımdır. Kanunsuz toplantı veya yürüyüşleri kamu güvenlik veya düzenini doğrudan doğruya bozan ve toplum içinde derin akisler bırakan suçlar olduğundan, bu gibi hareketlerin zaman kaybetmeden önlenmesi ve suçlularının yakalanması zaruridir. Kanunsuz toplantı veya yürüyüşlerin önlenmesinde dikkat edilecek en büyük unsur zaman unsurudur. Bu gibi hareketler daha nüve halinde iken bastırılmalıdır. Aksi halde, önlenmeleri güçleşebilir ve hattâ imkânsız hale gelerek kamu güvenlik ve düzenini ortadan kaldıran bir hal alabilir. Bu itibarla, kanunsuz toplantı veya yürüyüşleri önlemekle görevlendirilen zabıta kuvvetlerinin başında bulunan yetkili âmirin toplantı veya yürüyüşü dağıtmak maksadiyle vereceği emirlerin yazılı olarak verilmesi istenilemez. Böyle hallerde sözle verilecek emirlerin derhal yerine getirilmesi zarureti vardır. Bu sebeple bu bent tanzim edilmiştir.

Onuncu bent : Yangın, su baskını, yer sarsıntısı gibi âfetler kamuyu doğrudan doğruya ilgilendiren ve kamu düzenine maddi ve mânevi etki yapan olaylar olduğundan, bu âfetlerin tevlihedeeği zararların önlenmesine ve hafifletilmesine mâtuf tedbirleri olay anında veya olay yerinde almakla görevli zabıta mensuplarının görevler de o nisbette ehemmiyet arz eder. Bu gibi ahvalde vakit geçirilmesi telâfisi imkânsız can veya mal kaybına sebeb olabilir. Bu sebeple olay esnasında görevli zabıta mensuplarına yetkili âmir tarafından verilecek emirlerin yazılı olarak verilmesine imkân bulunamayacağından sözle verilecek emirler derhal yerine getirilecektir.

Onbirinci bent : Umuma açık yerlerde yapılacak her türlü kanuni toplantılar veya yürüyüşler (kapalı toplantılar dâhil) de veya törenlerde, zabıta nizamı temin etmek için önceden gerekli tedbirleri almaktadır. Bu tedbirler alınmasına rağmen, kalabalık halk kütleleri, alman tedbirlere riayet etmiyerek düzeni bozabilirler. Böyle hallerde olay yerinde görevli zabıta kuvvetleri bozulan düzeni sağlamakla mükellef olduklarından, bozulan düzeni sağlamak için yetkili âmir tarafından verilecek emirlerin o sırada yazılı olarak verilmesi mümkün olamayacağından sözle verilecek emirler derhal yerine getirilecektir. Çünkü olay yerinde seyyal bir kalabalık vardır. Ve kamu düzeni âni hareketlerle bozulmuştur. Vakıt kaybetmeden düzeni sağlayıcı tedbirleri almak lâzımdır. Aksi halde düzeni sağlamak mümkün olmayacak ve zabıta kendisinden beklenen önleyici görevini lâyıkı ile yapamayacaktır. Bu itibarla bu gibi hallerde de verilecek sözlü emirler derhal yerine getirilecek, yazılı emir istenilmiyecektir.

Onikinci bent : Nakil araçlarının ulaştığı büyük tekâmül ve çoğalma sonucunda bilhassa karayollarında, özellikle şehirlerde trafik büyük bir problem halini almıştır. Trafik tıkanıklıkları, âni müdahale icabettiren ve sık sık tekerrür eden hallerdendir. Kamu düzeni ile yakından ilgili olan bu konuda, karayollarında muntazam bir trafik akımını temin etmek zabıtanın başlıca görevleri arasına girmiş bulunmaktadır. Zabıta, bu görevini yaparken acele hareket etmek ve âni müdahale yapmak zaruretindedir. Bu sebeple trafik tıkanmalarında akımı sağlamak için verilecek emirlerin yazılı olarak verilmesi halin icabına uymadığından böyle bir halde de sözle verilecek emirlerin derhal yerine getirilmesi zaruridir. Aksi halde zaman kaybı sebebiyle trafik tıkanıklığı daha da artarak kamu düzeni esası bir şekilde bozulmuş olacaktır. Bunu önlemek için ilgili bent tanzim edilmiş bulunmaktadır.

Onüçüncü bent : Bu bentte zabıtaya görev veren diğer kanunlarda, yazılı emir istenemiyebilecek haller için öngörülmüş bulunmaktadır.

Onüç bent içinde sayılan ve tesbitine çalışılan hallerde, emri yerine getiren ilgililerin, maddenin ikinci fıkrasında yazılı emirde olduğu gibi, sorumlulukları olmayacaktır. Bu hallerde emrin yerine getirilmesinden ötürü doğabilecek sorumluluk emri verene aid olacaktır. Bu suretle zabıtanın derhal müdahale etmesi, tedbir alması gereken hususlarda, emri infaz ile mükellef olan ilgililerde doğması muhtemel tereddüt ve endişeler de önlenmiş bulunmaktadır.

Tasarımın ikinci ve üçüncü maddeleri kanunun yürürlük tarihi ile yürütme yetkisini belirtmiş bulunmaktadır.

İçişleri Komisyonu raporu

14 . 6 . 1963

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/458
Karar No. : 58

Yüksek Başkanlığa

Polis vazife ve salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair olan kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü.

Gerekçede de sarahatın belirtildiği üzere, Anayasanın 125 nci maddesine aykırı hüküm ihtiva eden 2559 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (B) bendinin Anayasaya uygun hale getirilmesini ve Memurun Kanununun 40 nci maddesi ile «kanunsuz emir» hususunda memurlara tanınmış olan bir hakkın polis mensuplarına da tanınmasını temin maksadiyle hazırlanmış olan tasarı, prensip itibariyle Komisyonumuzca da müspet mütalâa olunmuş ve maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Birinci madde ile değiştirilen 2 nci madde de tesbit edilen esaslar ve derpiş olunan hükümler yerinde görülmüş olmakla beraber metne sarahat vermek gayesiyle (A) bendine (yönetmeliklere) ibaresi ve (IV) ncü bende de (kullanan veya) ifadesi ilâve edilmiş ve diğer madde ve hükümler Hükümet metninde olduğu gibi bırakılmış ve yapılan bu değişikliklerle tasarı kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı Kırklareli M. A. Eriş	Sözcü Edirne İ. Ertem	Aydın M. Gedik	Çorum H. İncesulu
Eskişehir Ş. Asbuzoğlu	Konya İ. Kabadayı	Maraş A. Hüdayioğlu	Sivas İ. Göker

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Polis vazife ve salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 4 . 7 . 1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis vazife ve salâhiyet Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 2. — Polisin genel emniyetle ilgili görevleri iki kısımdır.

A) Kanunlara, tüzüklere, Hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmıyan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önünü almak,

B) İşlenmiş olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak,

Kamu düzeni ve kamu güvenliğinin sağlanmasından sorumlu olan polis; âmirinden aldığı emri, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Polis vazife ve salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 4 . 7 . 1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis vazife ve salâhiyet Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 2. — Polisin genel emniyetle ilgili görevleri iki kısımdır.

A) Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere, Hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmıyan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önünü almak,

B) İşlenmiş olan bir suç hakkında Ceza muhakemeleri usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak,

Kamu düzeni ve kamu güvenliğinin sağlanmasından sorumlu olan polis; âmirinden aldığı emri, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine

aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı emri verene bildirir. Ancak, âmir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazılı olarak yenilerse, emir yerine getirilir. Bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz. Konusu suç teşkil eden emir hiçbir suretle yerine getirilmez. Yerine getiren sorumluluktan kurtulamaz.

Aşağıdaki yazılı hallerde :

I - Can, ırz veya mal emniyetini korumak için,

II - Devletin şahsiyetine karşı işlenen cürümlerin faillerini yakalamak veya delillerini tesbit etmek için,

III - Devlet kuvvetleri aleyhine, yalnız veya toplu olarak taarruz veya mukavemette bulunanları yakalamak, veya bunların taarruz veya mukavemetlerini def etmek için,

IV - Hükümete karşı, şiddet gösteren veya mukavemet edenlerin yakalanması, taarruz veya mukavemet edenlerin defedilmesi için,

V - Zabıtaca muhafaza altına alınan şahıslara, bina veya tesislere, meskûn veya gayrimeskûn yerlere vâkı olacak münferit veya toplu tecavüzleri defetmek için,

VI - Ağır cezalı bir suçun sanığı olarak yakalandıktan sonra zabıta kuvvetlerinin elinden kaçmakta olan şahısların yakalanması için,

VII - İşlenmekte olan bir suçun işlenmesine veya devamına mâni olmak için,

VIII - Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda, zabıta tarafından suç delillerinin tesbiti veya suç faillerinin yakalanması maksadiyle yapılacak aramalar için,

IX - Kanunsuz toplantı veya kanunsuz yürüyüşleri dağıtmak veya suçlularını yakalamak için,

X - Yangın, su baskını, yer sarsıntısı gibi âfetlerde olay yerinde görevlilerce alınması gereken tedbirler için,

XI - Umuma açık yerlerde yapılan her türlü toplantı veya yürüyüşlerde veya törenlerde bozulan düzeni sağlamak için,

XII - Her hangi bir sebeple tıkanmış olan yolların trafiğe açılması için,

XIII - Yukardaki maddeler dışında diğer kanunlarda istisnai olarak zabitanın sözlü emirle yapmaya mecbur tutulduğu haller için,

aykırı görürse, yerine getirmek ve bu aykırılığı emri verene bildirir. Ancak, âmir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazılı olarak yenilerse, emir yerine getirilir. Bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz. Konusu suç teşkil eden emir hiçbir suretle yerine getirilmez. Yerine getirilen sorumluluktan kurtulamaz.

Aşağıda yazılı hallerde :

I - Can, ırz veya mal emniyetini korumak için,

II - Devletin şahsiyetine karşı işlenen cürümlerin faillerini yakalamak veya delillerini tesbit etmek için,

III - Devlet kuvvetleri aleyhine, yalnız veya toplu olarak taarruz veya mukavemette bulunanları yakalamak, veya bunların taarruz veya mukavemetlerini def etmek için,

IV - Hükümete karşı, şiddet kullanan veya gösteren veya mukavemet edenlerin yakalanması, taarruz veya mukavemet edenlerin def edilmesi için,

V - Zabıtaca muhafaza altına alınan şahıslara, bina veya tesislere, meskûn veya gayrimeskûn yerlere vâkı olacak münferit veya toplu tecavüzleri def etmek için,

VI - Ağır cezalı bir suçun sanığı olarak yakalandıktan sonra zabıta kuvvetlerinin elinden kaçmakta olan şahısların yakalanması için,

VII - İşlenmekte olan bir suçun işlenmesine veya devamına mâni olmak için,

VIII - Ceza muhakemeleri usulü Kanunu ile diğer kanunlarda, zabıta tarafından suç delillerinin tesbiti veya suç faillerinin yakalanması maksadiyle yapılacak aramalar için,

IX - Kanunsuz toplantı veya kanunsuz yürüyüşleri dağıtmak veya suçlularını yakalamak için,

X - Yangın, su baskını, yer sarsıntısı gibi âfetlerde olay yerinde görevlilerce alınması gereken tedbirler için,

XI - Umuma açık yerlerde yapılan her türlü toplantı veya yürüyüşlerde veya törenlerde bozulan düzeni sağlamak için,

XIII - Yukardaki maddeler dışında diğer kanunlarda istisnai olarak zabitanın sözlü emirle yapmaya mecbur tutulduğu haller için,

Yetkili âmir tarafından verilecek sözlü emirler derhal yerine getirilir. Bu emirlerin yazılı olarak verilmesi istenilemez. Bu hallerde emrin yerine getirilmesinden doğabilecek sorumluluk emri verene aittir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

	30 . 4 . 1963
Başbakan	Devlet Bakanı ve
<i>İsmet İnönü</i>	Başbakan Yardımcısı
	<i>E. Alican</i>
Devlet Bakanı ve	Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı	Başbakan Yardımcısı
<i>H. Dincer</i>	<i>T. Feyzioğlu</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>A. Ş. Ağanoğlu</i>	<i>R. Aybar</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>N. Ökten</i>	<i>A. K. Yörük</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>İ. Sancar</i>	<i>H. O. Bekata</i>
Dışişleri Bakanı v.	Maliye Bakanı
<i>T. Feyzioğlu</i>	<i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>Ş. R. Hatipoğlu</i>	<i>İ. Seçkin</i>
Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>M. Ete</i>	<i>Y. Azizoglu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>O. Özlak</i>	<i>M. İzmen</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>R. Öçten</i>	<i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı	Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı
<i>F. Çelikbaş</i>	<i>C. T. Karasapan</i>
İmar ve İskân Bakanı	
<i>F. K. Gökay</i>	

Yetkili âmir tarafından verilecek sözlü emirler derhal yerine getirilir. Bu emirlerin yazılı olarak verilmesi istenilemez. Bu hallerde emrin yerine getirilmesinden doğabilecek sorumluluk emri verene aittir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.